

Hoe lang is Waterland nog een zelfstandige gemeente? Tien jaar, zeggen bestuurders in het gemeentehuis. Waarmee ze erkennen dat het einde van de zelfstandigheid in zicht is. Friso de Zeeuw, deskundige op het gebied van overheidsbestuur en bovendien inwoner van Waterland, ziet zijn gemeente echter liever sneller aankoersen op een herindeling met Edam-Volendam en Zeevang. De fusiedatum? 1 januari 2020.

Reportage

Reportage

'Eén robuuste gemeente aan het Markermeer'

Johan Moes
j.moes@hollandmediacombinatie.nl

Monnickendam * Waterland, Edam-Volendam en Zeevang. Nu nog drie gemeenten aan de voor-malige Zuiderzee. De laatste twee worden met ingang van volgend jaar één. De nieuwe gemeente Edam-Volendam telt dan iets meer dan 35.000 inwoners. „Als Waterland kans ziet om zich daar over een paar jaar bij aan te sluiten, ontstaat een redelijk robuuste gemeente van ruim 50.000 inwoners, die haar taken de komende twintig, vijftienvintig jaar naar behoren kan uitvoeren. Daarna zien we wel verder”, aldus De Zeeuw. De Zeeuw reageert op het onderzoek naar de bestuurskracht van Waterland, dat vorige week werd gepresenteerd. Daaruit blijkt dat de gemeente met haar huidige ambtelijke organisatie nog in staat is om haar taken uit te voeren, maar het houdt niet over. En op termijn zal de gemeente het niet in haar eentje redden. Daarom moet de gemeente op korte termijn toenadering zoeken tot andere gemeenten in de regio om te komen tot verdergaande samenwerking of misschien zelfs een herindeling, zo luidt het advies van de onderzoekers. De Zeeuw voegt daar nog een advies aan toe. Concreter en bovendien gratis.

Scijnzelfstandigheid

Eén van de opties waar Waterland volgens de onderzoekers naar zou kunnen kijken, is een ambtelijke fusie. Daarbij blijven gemeenten bestuurlijk zelfstandig en houden ze hun eigen college van b en w en gemeenteraad, maar maken ze gebruik van één gezamenlijk ambtelijk apparaat. Purmerend en Beemster zijn op die manier gefuseerd, evenals Wormerland en Oostzaan.

„Waterland moet haar heil daar niet in zoeken”, zegt De Zeeuw. „Met twee gemeenten kan zo'n

ambtelijke fusie een bepaalde tijd werken. Maar niet als het om meer gemeenten gaat. Dan worden al heel snel de gemeentebesturen een 'klant' van de grote ambtelijke organisatie waarbij je met jouw specifieke vragen en wensen in de wachtrij komt te staan en maar moet afwachten wanneer je aan de beurt bent. De afstand tussen ambtenaren en bestuur wordt ook groter: ambtenaren weten niet meer voor wie ze aan het werk zijn en het ambtelijk apparaat gaat eigen beleid maken. Een gemeentebestuur is dan nog in naam zelfstandig, maar dat is in feite schijnzelfstandigheid: ambtenaren-opafstand bepalen wat wanneer gebeurt en niet het gemeentebestuur.”

„Het laatste wat Waterland dan ook moet doen, is ingaan op het pleidooi van Landsmeer voor een ambtelijke fusie met Waterland, Oostzaan en Wormerland. Daarmee zou Waterland zich afhankelijk maken een verzelfstandigde dienst waar een aparte directeur de dienst uitmaakt. Dat is schijnzelfstandigheid in optima forma.”

Mentaliteit

„En dat nog in een samenwerking met gemeenten waar Waterland en haar bevolking verder niets mee hebben. Waterland heeft veel meer verbintenis met Edam-Volendam en Zeevang. Bijvoorbeeld de oriëntatie op het water, het Markermeer. Men kent elkaar redelijk goed en de mentaliteit van de inwoners is vergelijkbaar. Cultuurverschillen zijn er natuurlijk ook, want Volendam blijft een uniek dorp. Maar Waterlanders kunnen daar goed mee omgaan. In de nieuwe gemeente ontstaat een mooi evenwicht tussen Volendammers en de andere gemeenschappen.”

„In aansluiting met Edam-Volendam en Zeevang ligt de toekomst van Waterland. Niet door een ambtelijke fusie, maar door ook bestuurlijk samen te gaan. Waterland geeft dan inderdaad haar zelfstandigheid op, wat uiteindelijk toch onontkoombaar is. Rek het leven

'Een ambtelijke fusie zou een ramp zijn voor Waterland'

niet met een houtje-touwtje-oplossing. Door zelf deel uit te maken van een grotere bestuurlijke eenheid, hou je grip op het ambtelijk apparaat. Dat blijft dan ook jouw eigen apparaat en niet een organisatie op afstand, waar je maar een 'klant' bent.”

Ramp

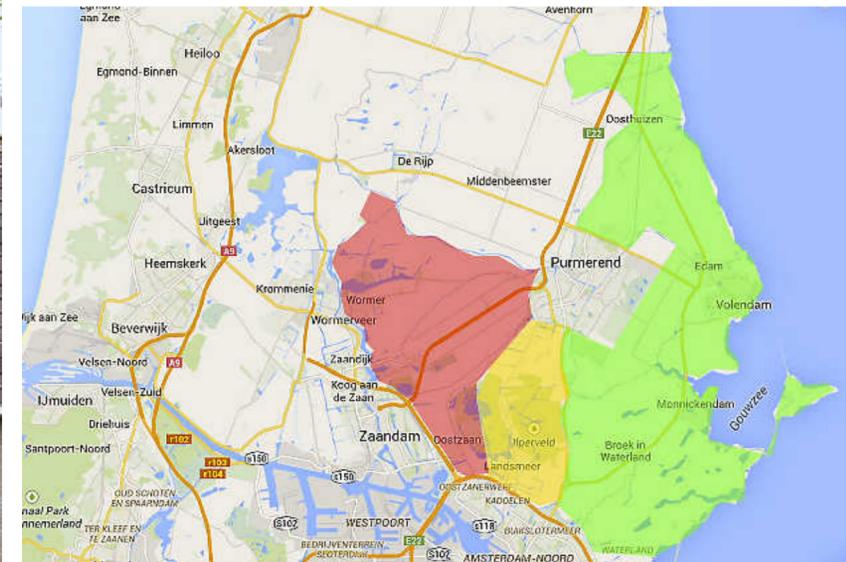
„Landsmeer zou zich kunnen voegen bij een grotere Markermeergemeente, als ze dat zelf wil. Daar zie ik geen probleem in, zolang de basis maar wordt gevormd door de drie kustgemeenten. Maar het meest recente Landsmeerse voorstel, zo'n ambtelijke fusie met Waterland, Wormerland en Oostzaan, zou voor Waterland echt een ramp zijn.”

„Een herindeling van Waterland met Edam-Volendam en Zeevang kan redelijk snel een feit zijn. Een termijn van drie jaar is realistisch als alle politieke neuzen dezelfde kant op staan. Dat is in Waterland niet het geval. Nog niet. Een termijn van tien jaar kan daarom ook realistisch zijn. Zo lang zou ik niet willen wachten als ik Waterland was. Het zou over een jaar of vijf wel zo ver moeten zijn.”

De Zeeuw maakt duidelijk onderscheid tussen het lokale niveau van de gemeente en de regionale schaal. „Het rapport Bandell (van Purmerend en Zaanstad) wekt verwarring omdat het die invalshoeken door elkaar haspelt en zich verslikt in een pleidooi voor een megagemeente Zaanstreek-Waterland. De samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland moet beter, maar op basis van een inhoudelijke agenda.”

Friso de Zeeuw: „Rek het leven niet met een houtje-touwtje-oplossing.”

De Markermeergemeente die De Zeeuw voor ogen heeft (groen): Edam-Volendam, Zeevang en Waterland. Landsmeer (geel) kan zich daar eventueel bij aansluiten.

Wie is prof. mr. Friso de Zeeuw?

Friso de Zeeuw, geboren in 1952, studeerde staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij werd in 1978 gemeenteraadslid van de toenmalige gemeente Monnickendam, waarvan hij tussen 1980 en 1987 wethouder was. Monnickendam ging in 1991

op in de gemeente Waterland. De Zeeuw was van 1988 tot 1993 lid van provinciale staten van Noord-Holland en daarna vijf jaar lang gedeputeerde in die provincie. Rond de eeuwwisseling was De Zeeuw voorzitter van de Stuurgroep Krachtige Gemeenten, die

in opdracht van de regering onderzoek deed naar de bestuurskracht van gemeenten. De Zeeuw is nu directeur Nieuwe Markten bij BPD (voorheen Bouwfonds Ontwikkeling) en praktijkhoogleraar gebiedsontwikkeling aan de Technische Universiteit in Delft.

advertentie

Dirk de Wit DW VOORJAAR 2015!

OPEN DAGEN

25-26-27-28 FEBRUARI

HET NIEUWE MODESEIZOEN STAAT VOOR DE DEUR EN WIJ HETEN U VAN HARTE WELKOM!

MET MEER DAN 150 TOPMERKEN!

2000M² SENSATIONELE DAMES- EN HERENMODE ONDER EÉN DAK!

WWW.DIRKDEWITMODE.NL - HOOFDSTRAAT 224 - 1611 AN BOVENKARSPÉL - T. 0228-511227

FOTO HANS VAN DEN HEUVEL